

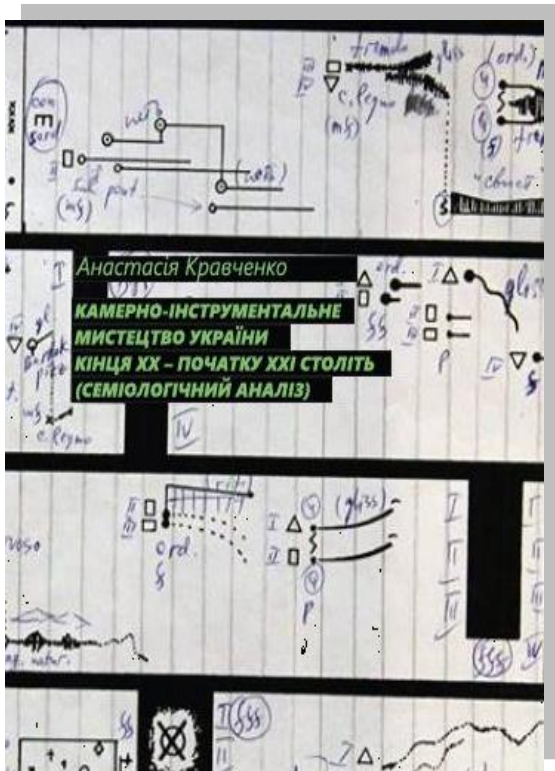
Цитування:

Бермес І. Л. Рецензія на монографію А. І. Кравченко «Камерно-інструментальне мистецтво України кінця XX – початку XXI століть (семіологічний аналіз)». *Культура і сучасність : альманах*. 2020. № 2. С. 198-199.

Bermes I. (2020). Review to the monograph by A. Kravchenko «Instrumental chamber art of Ukraine. Late XX – early XXI centuries» (semiological analysis). *Kultura i suchasnist : almanakh*, 2, 198-199 [in Ukrainian].

Бермес Ірина Лаврентіївна,
доктор мистецтвознавства,
професор, завідувач кафедри методики
музичного виховання і диригування
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5752-9878>

РЕЦЕНЗІЯ
на монографію А. І. Кравченко
«Камерно-інструментальне мистецтво України
кінця XX – початку XXI століть (семіологічний аналіз)»

Кожна музична епоха «обирає» для себе ту чи іншу жанрову сферу. Причини цього, покликаючись на М. Арановського, у потребі мистецтва через жанр «в узагальненій формі виразити сутнісні риси сучасного розуміння Людини» [1, 16]. «Суперечливий і змінний стихії музичного мистецтва XX століття камерні жанри відповіли чутливістю до найменших душевних порухів, найтонших емоційних станів, а також можливостями відображення філософсько-етичних категорій і все більш інтенсивніших тенденцій інтелектуалізму та психологізму» [3, 5]. Тому таким логічним видається вибір теми монографічного дослідження А. І. Кравченко. Адже за історико-культурних реалій сьогодення посилення дослідницької уваги до музичної культури України у розгляді її національної своєрідності є закономірним явищем. Наявність інтересу науковців до українського камерно-інструментального мистецтва як феномену музичної культури спричинив появу наукових публікацій (зокрема, і регіональних) з даної проблематики.

Проте накопичений у вітчизняному мистецтвознавстві аналітичний і фактографічний матеріал з питань розвитку камерно-інструментального мистецтва України потребував узагальнення, а щодо сучасного періоду його функціонування – подальшого наукового осмислення з точки зору міждисциплінарних теоретико-методологічних позицій культурсеміологічної парадигми сучасного музикознавства. Зважаючи на сказане вище, заявлену тему монографії А. І. Кравченко вважаємо своєчасною. Оскільки обґрунтування семіотичних особливостей мови, логіки і поетики знаково-сислової репрезентації художнього твору в композиторському та виконавському камерно-інструментальному мистецтві України кінця ХХ – початку ХХІ століть є актуальним завданням мистецтвознавства.

Перший розділ рецензованої монографії – «Теоретико-методологічні основи дослідження камерно-інструментальної музики України в контексті семіології мистецтва та музичної культурології» апелює до історіографії проблеми дослідження, його теоретичного і методологічного підґрунтя на шляху до комплексного осягнення композиторського і виконавського камерно-інструментального мистецтва України. У Другому розділі – «Феномен камерно-інструментального мистецтва на зламі тисячоліть: семіологічні виміри» автором досліджуються особливості інтертекстуальної та інтермедіальної стратегій структурно-функціонального, художньо-естетичного та культур-герменевтичного моделювання цілісності музичних композицій. Третій розділ «Сучасна українська камерно-інструментальна музика: жанрово-стильові та міжвидові інтерференції» присвячено розгляду ансамблевих опусів представників української композиторської школи з точки зору аналізу їх органіологічних параметрів та специфіки спостереженого явища інтерференції у міжстильовому, міжжанровому та міжмистецькому вимірах свого прояву. Заключний Четвертий розділ монографії «Естетика ансамблевого виконавства в культурному контексті України на порубіжжі ХХ–ХХІ століть» містить дослідження семіологічних, естетичних, культур-гермене втичних, мізансценічних тенденцій функціонування виконавського ансамблевого мистецтва України в соціокультурних умовах кінця ХХ – початку ХХІ століть.

Особливу увагу хочемо звернути на методологію рецензованого дослідження. Як відомо, мистецтвознавство останнім часом

інтенсивно розвивається та тісно співпрацює із суміжними науками. З огляду на це, особливу методологічну значущість має ідея розкриття семіологічного дискурсу мистецтвознавчого і культурологічного аналізу. Як показують результати дослідження А. І. Кравченко методологічна доцільність і придатність семіологічного та інтермедіального аналізу у комплексному вивченні камерно-інструментального мистецтва є цілком доведеною і має майбутні перспективи у студіюванні мистецтвознавчих явищ широкого семіотичного спектру. Представлені в даній монографії обриси новітньої універсальної концепції, що здатна об'єднати в єдиній системі типологічної класифікації інтрасеміотичних (інтертекстуальних) та інтерсеміотичних (інтермедіальних) зв'язків розмаїття їх семіотичних і смислових проєкцій в культурі та мистецтві, є достатньо обґрунтованою та має евристичний потенціал.

Отже, резюмуюмо, що монографія А. І. Кравченко є аналітично та інформативно насиченим, багатоаспектним дослідженням, що має теоретичну і практичну цінність, збагачену особистим досвідом творчого спілкування авторки з композиторами і виконавцями камерно-інструментальної музики України. Положення, сформульовані в роботі щодо аналізу естетичних, семіотичних, інтертекстуальних, інтермедіальних, полімодальних аспектів творення, виконання, інтерпретації та сприйняття камерно-інструментальної музики, можуть стимулювати дослідницьку активність у подальших дослідженнях з семіології мистецтва та музичної культурології.

Література

1. Арановский М. Симфонические искания: исследовательские очерки. Ленинград : Сов. композитор, 1979. 287 с.
2. Кравченко А. І. Камерно-інструментальне мистецтво України кінця ХХ – початку ХХІ століть (семіологічний аналіз): монографія. Київ: НАККіМ, 2020. 300 с.
3. Раабен Л. Советская камерно-інструментальная музыка. Ленинград : Музгиз, 1963. 340 с.

*Рецензія надійшла до редакції 04.11.2020
Прийнято до друку 15. 11.2020*